

1. Subratlla els **mots derivats** del fragment següent:

A l'Hostal Punta Marina, de Tossa, vaig conèixer un japonès desconcertant, que no s'assemblava en cap aspecte a la idea que jo tenia formada d'aquesta mena d'orientals.

A l'hora de sopar, va asseure's a la meva taula, després de demanar-me permís sense gaire cerimònia. Em va cridar l'atenció el fet que no tenia els ulls oblics ni la pell groguenca. Al contrari: en qüestió de color tirava a galtes rosades i a cabell rossenc.

Jo estava encuriolit per veure quins plats demanaria. Confesso que era una actitud pueril, esperant que encarregués plats poc corrents o combinacions exòtiques. El cas és que em va sorprendre fent-se servir amanida —"amb força ceba", digué—, capipota, molls a la brasa i ametlles torrades. Al final, cafè, una copa de conyac i una breva.

M'havia imaginat que el japonès menjaria amb una pulcritud exagerada, irritant i tot, pinçant els aliments com si fossin peces de rellotgeria. Però no fou pas així: l'home se servia del ganivet i la forquilla amb una gran desimboltura, i mastegava a boca plena sense complicacions estètiques. A mi, la veritat, em feia trontollar els partits presos.

PERE CALDERS, *Invasió subtil i altres contes*

Ara, digues de cada mot derivat que has trobat en el text, quin és el seu mot primitiu.

2. Segmenta aquests mots en el lexema i els afixos que corresponguin:

<i>Exemple:</i>	<i>a</i>	<i>pla(n)</i>	<i>ar</i>
	pref	lex	suf

a) recargolat	i) encreuat
b) ennegrit	j) supervivent
c) repoblar	k) picossada
d) empetitit	l) olivater
e) acampanat	m) fregall
f) ajornament	n) boletaire
g) aterratge	o) garrotada
h) besavi	p) brancatge

3. Completa aquest quadre:

verb	nom	adjectiu	adverbi
		feliç	
			tendrament
	covardia		
			rarament
alentir			
		dur	

4. Forma un **verb** derivat a partir de:

- a) greu:
- b) hàbil:
- c) àgil:
- d) feble:
- e) clar:
- f) favor:
- g) través:
- h) turment:
- i) pobre:
- j) ric:
- k) dipòsit:
- l) barat:
- m) car:
- n) sabor:

5. Segmenta aquests mots, segons l'exemple (consulta el quadre dels infixos):

Exemple: *em* *pols* *eg* *ar*
 pref **lex** **inf** **suf**

- a) abonyegar
- b) allargassar
- c) esprimatxat
- d) aferriçat
- e) esclarissat
- f) endormiscat
- g) emblanquinar
- h) esmicolar

6. Usant els prefixos que et donem, troba els derivats dels verbs irregulars següents i conjuga'n la primera persona del plural del present d'indicatiu.

	a-	re-	dis-	con-	in-	1a pers. pl present. ind.
batre	abatre	rebatre	-	combatre	-	batem, abatem, rebatem, combatem...
prendre			-		-	
dir			-	-	-	
pondre	-	-	-		-	
treure					-	
venir					-	
tenir			-		-	
rompre	-	-	-			
fondre	-		-			
plaure	-	-	-		-	
cloure	-		-			

7. Substitueix els **substantius** subratllats per un **verb** derivat:

- No m'imaginava que em faries un bony a la moto.
- Has dit que faria un dia preciós; però, de moment, el cel s'ha cobert de núvols.
- Cal que traguem la pols dels seients del cotxe.
- Al principi havia de prendre una càpsula cada vuit hores, però ara ja puc deixar més espai entre les preses.
- La Carme ha decidit col·locar mobles al pis que ha heretat.
- No em donis turment i col·labora.
- Els sarraïns posaren setge a Barcelona l'any 985.
- Un cop va haver utilitzat tots els amisc, va deixar-los de racó.

8. Completa el quadre següent:

verb	nom	adjectiu	adverbi
cobdiciar			
	lleugeresa		
			foscament
		alegre	
forçar			
		malaltís	

9. Partint dels mots que et proposem, construeix substantius derivats que designin **oficis** o **activitat** amb l'ajut dels sufixos del quadre. Tingues en compte que en alguns casos hi hauràs d'incloure **infixos**.

sufixos	exemples
-era	portera
-(vocal) dora	segadora
-ora	escriptora
-anta, -enta	viatjanta
-ista	modista
-aire	drapaire
-ana	guardiana

decorar
teixir
bolet
ocell
estudiar
ferro
córrer
llenya

carro
paracaigudes
sardana
aprendre
fira
pintar
ermita
rentar

massatge
llogar
enginy
perruca
cirurgia
boxa
peix
piano

10. Completa el quadre següent seguint el model:

Mot primitiu	Categoria gramatical	Mot derivat	Categoria gramatical
set	substantiu	assedegat	adjectiu
		ensucrar	
		blavor	
		fastigós	
		bàsic	
		avellaneda	
		malaltia	
		brasiler	
		atentament	
		rondinaire	
		sortejar	
		coixesa	

11. Segmenta les paraules:

Exemple:

carn
lex

iss
inf

er
suf

a
morf.flex

tirolès
emmagatzemar
verinós
tendresa
plugim
rogent
empaperats
benzinera

budisme
presseguir
salvadorenc
veïnat
falsament
encuriosit
pelleter
dejunar

12. Fes amb les paraules següents el mateix que en el model:

<i>dins</i> (Adv)	→	endinsar (V)
a)	() →	fosquejar ()
b)	() →	pobresa ()
	→	
c)	() →	esblanqueir ()
	→	
d)	() →	enterrament ()
	→	
e)	() →	obligatorietat ()
	→	
f)	() →	turmentar ()
	→	
g)	() →	retardar ()

13. Dóna un derivat popular i un de culte, partint de les arrels catalana i llatina, respectivament:

primitiu català	derivat	llatí culte	pseudoderivat
ploma	<i>plomar, plomatge</i>	PLUMA	<i>plumífer</i>
boca		BUCCA	
corb		CURVU	
dolç		DULCE	
jove		IUVENE	
llengua		LINGUA	
llet		LACTE	
títol		TITULU	